

Friese overheden stoken straks op eigen groen gas: 'Koploper Europa'

WILBERT ELTING

OUDEHASKE Bijna alle Friese overheden stoken vanaf 1 januari volgend jaar via eigen energieleverancier OVEF op groen gas dat wordt geproduceerd door Omrin. Een primeur voor Nederland.

In totaal gaat het om 7 miljoen kuub gas. Daarmee moeten straks alle panden van de provincie en de Friese gemeenten, op Smallingerland na, worden verwarmd. Het gas gaat bovendien ook naar Omrin, Omrop Fryslân, Fries Museum, Keramiekmuseum, Veiligheidsregio, BV Sport, Port of Harlingen en Tresoar. Wetterskip volgt mogelijk later met het gas maar neemt al wel stroom af net als de andere overheden.

Leverancier van gas en elektriciteit is OVEF. Dit is een coöperatie met de overheden als leden, die ooit is opgezet voor het beheer van de straatverlichting maar zich de afgelopen periode heeft ontwikkeld tot energieleverancier. Daar zijn twee redenen voor, vertelt directeur Jan Haakma. „De aangesloten overheden wekken zelf best veel energie op en dat willen we zo optimaal mogelijk gebruiken. Dat kan het beste als je zelf ook de leverancier bent. Ten tweede willen we als collectief grip hebben op waar onze energie vandaan komt en de prijs die we daarvoor moeten betalen.”

De afnemers hebben samen een energievraag van 7 miljoen kuub gas en 100 miljoen kilowattuur elektriciteit. „Dat zijn serieuze hoeveelheden.” OVEF kan aan die vraag voldoen met de energie die de overheden zelf als collectief produceren. Het gaat dan onder meer om de elektriciteit die de windmolens van Hiddum-Houw, in eigendom van Súdwest-Fryslân en Wetterskip, genereren maar ook zonnestroom van bijvoorbeeld de panelen op gemeenteloodsen en -kantoren. „We hebben nu al voldoende opwek staan om aan die 100 miljoen te kunnen voldoen”, zegt Haakma. Een door netbeheerder Alliander hiervoor ontwikkeld platform brengt vraag en aanbod bij elkaar.

Overigens kan het qua stroom nog niet volledig zelfvoorzienend. „Je blijft fluctuaties houden doordat het bijvoorbeeld minder hard waait. Om dat aan te vullen, gaan we nu nog de energiemarkt op. Doel is wel om dat percentage steeds lager te krijgen. Daarvoor willen we ook nog stappen gaan zetten.”

Voor groen gas kan OVEF wel zelfvoorzienend zijn. Het groene gas komt via coöperatielid Omrin die in Oudehaske huisvuil vergist om er gas van te maken.

„Momenteel maken we zo 13 miljoen kuub per jaar”, zegt John Vernooij, directeur van Omrin. „Daarvan gebruiken we 2 miljoen zelf voor onze voertuigen. De rest zetten we op het net.”

‘Op andere plekken gebeurt dit nog niet op deze manier’

De afvalverwerker wil de productie de komende jaren nog verhogen. „We bouwen aan een nieuwe reactor waardoor er nog 4 miljoen bij komt. En in de toekomst willen we ook gft vergisten, wat nog eens 5 miljoen kuub oplevert.” In tegenstelling tot energie uit zon en wind is de gasproductie behoorlijk constant.

Het zelf regelen van energie doet denken aan het PEB, het vroegere provinciale energiebedrijf. „Die

vergelijking hoor ik vaker”, zegt Haakma. „En dat vind ik ook wel een sympathieke.” Vernooij ziet de overeenkomsten ook. „Je ziet dat er weer meer teruggaat naar de regio. En dat is een goede ontwikkeling.” Haakma: „Met het collectief blijft de winst zowel financieel als op milieugebied in de regio. We hebben geen winstoogmerk. Nu hebben we in de provincie nog heel veel opwek waarbij de rendementen uit de regio vloeien.”

Het als lokale en provinciale overheden zelf opwekken en leveren van energie als coöperatie is een unicum in Nederland. „Op andere plekken gebeurt dit nog niet op deze manier”, zegt Haakma. „We zijn daarin echt wel koploper. Ook in Europa. Als een van de eersten weten we de kringloop voor groen gas te sluiten.”

Voor Haakma en Vernooij is die positie als koploper ook een belangrijk motief om het zo aan te pakken. „We willen een bijdrage leveren aan de circulariteit van de regio en zijn daarom ook beide lid van Circulair Friesland”, zegt Vernooij. „Dit moet ook echt vol in de etalage komen als voorbeeld voor andere regio’s. We willen met elkaar die transitie aanjagen.”

John Vernooij, directeur van Omrin, en Jan Haakma, directeur van OVEF in de vergistingsinstallatie. FOTO: BART LINDENHOVIUS